

DPA – 510 (SAN)

First Year M.A. Sanskrit Examination, July /August 2011
Directorate of Distance Education
(Repeaters)

Paper – I : CLASSICAL LITERATURE – 1

Texts: 1) किरातार्जुनीयम् - I and II Cantos

2) महाश्वेतावृत्तान्तः कादम्बर्याम्

Time : 3 Hours

Max. Marks : 70+10

Note : Answer either in Sanskrit or Kannada or English.

PART – A
(Freshers & Repeaters)

I. अधोनिर्दिष्टेषु पद्येषु द्वयं विवृणुत ।

10

- 1) अचिरेण परस्य भूयसीं विपवीतां विगणय्य चात्मनः ।
क्षययुक्तिमुपेक्षते कृती कुरुते तत्प्रतीकारमन्यथा ॥
- 2) द्विषतामुदयः सुमेधसा गुरुस्वन्तरः सुमर्षणः ।
न महानपि भूतिमिच्छता फलसंपत्प्रवणः परिक्षयः ॥
- 3) कृतारिषड्वर्गजयेन मानवीमगम्यरूपां पदवीं प्रपित्सुना ।
विभज्य नक्तं दिवमस्ततन्द्रिणा वितन्यते तेन नयेन पौरुषम् ॥
- 4) विधाय रक्षान्परितः परेतरानशङ्किताकारमुपैति शङ्कितः ।
क्रियापवर्गेष्वनुजीविताकृताः कृतज्ञतामस्य वदन्ति सम्पदः ॥

II. एकं गद्यभागं सानुवादं व्याख्यात ।

10

उत्क्षिप्य नीचमानेव तत्समीपमिन्द्रियैः पुरस्तादाकृष्यमाणेव हृदयेन, पृष्ठतः प्रेर्यमाणेव पुष्पधन्वना, कथमपि मुक्तप्रयत्नमप्यात्मानमधारयम् । अनंतरं च मेऽन्तर्मदनेनावकाशमिव दातुमाहितसंताना निरीयुः श्वासमरुतः । स्वेदलवलेखाक्षालितेवागलल्लज्जा । मकरध्वजनिशितशरनिकरनिपातत्रस्तेवाकम्पत गात्रयष्टिः ।

अथवा

P.T.O.

बालिके ! कल्याणिनी तव अविसंवादिनी अचपला बालभावे अत्याकृतिरियम् । तत्करोषि मे वचनमेकमभ्यर्थ्यमाना ? इति । ततो मया सविनयमुपरचिताञ्जलिपुटया दर्शितादरमभिहितः । 'भगवन् ! कस्मादेवमभिधत्से ? काहम् ? महात्मानः सकलत्रिभुवनपूजनीयाः त्वादृशाः पुण्यैर्विना निखिलकल्मषापहारिणीमस्मद्विधेषु दृष्टिमपि न पातयन्ति, किं पुनराज्ञाम् । तद्विश्रब्धमादिश्यतां कर्तव्यम् । अनुगृह्यतां अयं जन' इति ।

III. वनेचरकृत राजनीति वर्णनं विशदयत ।

10

अथवा

भीमं प्रति धर्मराजकृत समाधानोक्तिं विशदयत ।

IV. महाश्वेतायाः पात्रचित्रणं कुरुत ।

10

अथवा

पुंडरीकं प्रति कपिञ्जलस्य उपदेशं लिखत ।

V. 'क' विभागाद्वयं 'ख' विभागाद्वयं प्रसङ्गानुसारं व्याख्यात ।

10

'क' – विभागः

- 1) 'प्रवृत्तिसाराः खलु मादृशांगिरः' ।
- 2) 'निराश्रया हन्त हता मनस्विता' ।
- 3) 'अतिवीर्यवतीव भेषजे बहुरल्पीयसि दृश्यते गुणः' ।
- 4) 'स विधेयपदेषु दक्षतां नियतिं लोक श्वानुरुध्यते' ।

'ख' – विभागः

- 1) 'इदमच्छोदं सरःस्नातुमभ्यागमम्' ।
- 2) 'मनोभवाभिभूतां त्रायस्व' ।
- 3) 'अशेषजनपूजनीया चेयं जातिरिति' ।
- 4) 'भगवन् ! गुहाण, तवायमात्मजः' इति ।

VI. अ) संस्कृतभाषायां अनुवादं कुरुत ।

10

(आंग्लमाध्यमाभ्यर्थिनां कृते)

Radio plays significant role. This is an audio media of communication. This is a successful means in a rural set up. Dramas, speech, conversations, music, quiz, interviews, women empowerment programmes etc. informations are broadcasted. Government of India broadcast in the name of 'All India Radio' in all important languages.

(कन्नडमाध्यमाभ्यर्थिनां कृते)

ಆಕಾಶವಾಣಿಯು ಅತಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದೆ. ಇದು ಶ್ರವ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಭಾಷಣ, ಸಂಭಾಷಣೆ, ಸಂಗೀತ, ರಸಪ್ರಶ್ನೆ, ಸಂದರ್ಶನ, ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತವೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 'ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ರೇಡಿಯೋ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

आ) कर्णाटभाषायां आंग्लभाषायां वा अनुवादं कुरुत ।

10

पत्रालयद्वारा देशविदेशेभ्यः पत्राणि, पुस्तकानि, संदेशाश्च प्राप्यन्ते नीयन्ते च । तन्त्रीवार्ता विभागः तन्त्री-
माध्यमेन संदेशान् नयति । एवमेव दूरवाण्यापि अति शीघ्रेण सर्वप्रदेशेभ्यः प्रापयितुं शक्यते । दूरमुद्रणं फ्याक्स,
टैलेक्स इत्यादीनां साहाय्येनापि सम्पर्कं साधयितुं शक्यते ।

अथवा

इ) द्वयोः अर्थविस्तरणं कुरुत । (संस्कृत भाषायाम्):

20

- 1) 'नासमीक्ष्य परंस्थानं पूर्वमायतनं त्यजेत्' ।
- 2) 'शीलं सर्वत्र वै धनम्' ।
- 3) 'गृहीत इव केशेषु मृत्युना धर्ममाचरेत्' ।

PART – B

(Freshers only) (80 Marks Scheme)

VII. 'भारवेरर्थगौरवम्' -चर्चयत ।

अथवा

बाणस्य वर्णना सामर्थ्यं प्रति प्रबन्धं लिखत.

10

DPA – 520 (SAN)

First Year M.A. Examination, July/August 2011

(Directorate of Distance Education)

SANSKRIT

Paper – II : Classical Literature – 2

Text : 1) Abhijñāna Śākuntalam

2) History of Sanskrit Literature

Time : 3 Hours

Max. Marks : 70+80

Note : Answer either in Sanskrit or in Kannada or in English.

Part B is compulsory for freshers.

PART – A

(Freshers and Repeaters)

I. a) अभिज्ञानशाकुन्तलस्य रसपरिपोषणं निरूपयत । 10

अथवा

दुष्यन्तस्य पात्रचित्रणं कुरुत ।

b) द्वे अधिकृत्य लघुटिप्पणी लिखत । 6

१) भरतवाक्यम् ।

२) विदूषकः ।

३) गौतमी ।

४) विष्कम्भकः ।

II. a) अधो निर्दिष्टेषु द्वौ अनूद्य विवृणुत । 10

१) विचिन्तयन्ती यमनन्यमानसा

तपोधनं वेत्सि न मामुपस्थितम् ।

स्मरिष्यति त्वां न स बोधितोऽपि स-

न्कथां प्रमत्तः प्रथमं कृतामिव ॥

P.T.O.

- २) रम्याणि वीक्ष्य मधुरांश्च निशाम्य शब्दा-
 न्पर्युत्सुको भवति यत्सुखिनोऽपि जन्तुः ।
 तच्चेतसा स्मरति नूनमबोधपूर्वं
 भावस्थिराणि जननान्तर सौहृदानि ॥
- ३) अर्थो हि कन्या परकीय एव तामद्य संप्रेष्य परिग्रहीतुः ।
 जातो ममायं विशदः प्रकामं प्रत्यर्पितन्यास इवान्तरात्मा ॥
- ४) शुश्रूषस्व गुरुन्कुरु प्रियसखीवृत्तिं सपत्नीजने
 भर्तुर्विप्रकृतापि रोषणतया मा स्म प्रतीपं गमः ।
 भूयिष्ठं भव दक्षिणा परिजने भाग्येष्वनुत्सेकिनी
 यान्त्येवं गृहिणीपदं युवतयो वामाः कुलस्याधयः ॥

II. b) अधो निर्दिष्टेषु त्रीणि ससन्दर्भं व्याख्यात ।

6

- १) पुत्रमेवं गुणोपेतं चक्रवर्तिनमवाप्नुहि ।
 २) सतां हि सन्देहपदेषु वस्तुषु प्रमाणमन्तःकरणप्रवृत्तयः ।
 ३) अनुद्धताः सत्पुरुषाः समृद्धिभिः स्वभाव एवैष परोपकारिणाम् ।
 ४) उत्सवप्रियाः खलुमनुष्याः ।
 ५) शकुन्तलावण्यं प्रेक्षस्व ।

III. 'माघे सन्ति त्रयोगुणाः' विशदयत ।

10

अथवा

संस्कृतसाहित्ये कालिदासस्य स्थानं निर्धारत ।

IV. संस्कृत वाङ्मये कथासाहित्यमधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

10

अथवा

भासनाटकान्यधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

V. “उत्तरे रामचरिते भवभूतिर्विशिष्यते” विशदयत ।

10

अथवा

गद्यकाव्यान्यधिकृत्य प्रबन्धमेकं लिखत ।

VI. द्वे लघुटिप्पणी लिखत ।

8

१) हितोपदेशः ।

२) मेघदूतम् ।

३) दण्डी ।

४) मधुराविजयम् ।

PART – B

(Freshers Only) (80 Marks Scheme)

VII. ‘तत्र रम्या शकुन्तला’ विशदयत ।

10

अथवा

पञ्चचम्पूकाव्यान्यधिकृत्य प्रबन्धं रचयत ।

DPA – 530 (SAN)

I Year M.A. Examination, July/August 2011

Directorate of Distance Education

SANSKRIT

Paper – III : Vyakarana and Bharatiya Tattvasastra

Texts : i) Siddhanta Kaumudi (From Karaka to Pradisamasa)

ii) Nyayasutra (I & II)

iii) Sarvadarsana Samgraha (Carvaka Bauddha, Ramanuja and Purnaprajna)

Time: 3 Hours

Max. Marks: 70 + 80

Instructions : 1) Students who have attended 30 Marks IA Scheme will have to answer for total of 70 Marks.

2) Students who have attended 20 Marks IA Scheme will have to answer for total of 80 Marks.

3) Answer either in Kannada or English or Sanskrit.

PART – A

(Freshers and Repeaters)

- I. चत्वारि सोदाहरणं विवृणुत । 10
- 1) अधिशीङ्स्थासां कर्म । 2) अपवर्गे तृतीया ।
3) अनुप्रतिगुणश्च । 4) षष्ठी हेतुप्रयोगे ।
5) सह सुपा । 6) यस्य चायामः ।
- II. सप्रं दानकारकं अपादानकारकं वा ससूत्रं सोदाहरणं विवृणुत । 8
- III. चतुर्णां विग्रहवाक्यानि सप्रमाणं लिखत । 10
- 1) अधिहरि । 2) अनुरूपम् ।
3) अनुगङ्गम् । 4) कृष्णश्रितः ।
5) स्वर्ग पतितः । 6) अर्धपिप्पली ।
7) मयूरव्यंसकः । 8) अवकोकिलः ।

P.T.O.

IV. न्यायसूत्रमनुसृत्य पञ्चावयवाक्यानि विवृणुत ।

अथवा

न्यायसूत्रमनुसृत्य संशयं विवृणुत ।

10

V. a) त्रीणि सूत्राणि विवृणुत ।

6

- 1) प्रसिद्धसाधर्म्यात् साध्यसाधनमुपमानम् ।
- 2) आप्तोपदेशः शब्दः ।
- 3) यमर्थमधिकृत्य प्रवर्तते तत्प्रयोजनम् ।
- 4) सप्रतिपक्षस्थापनाहीनो वितण्डा ।
- 5) साध्य विशिष्टः साध्यत्वात् साध्यसमः ।

b) त्रयाणां लघु टिप्पणीः लिखत ।

6

- 1) तर्कः ।
- 2) शरीरम् ।
- 3) प्रत्यक्षम् ।
- 4) अर्थवादः ।
- 5) अपवर्गः ।

VI. a) चार्वाक दर्शनमनुसृत्य देहात्मवादं विवृणुत ।

10

अथवा

रामानुजमतमनुसृत्य मोक्षस्वरूपम् उपपादयत ।

b) त्रीणि अधिकृत्य टिप्पणीः रचयत ।

10

- 1) बौद्धमते शून्यवादः ।
- 2) चार्वाक मते मोक्षः ।
- 3) रामानुजमते जीवः ।
- 4) पूर्णप्रज्ञमते ईश्वरः ।

PART – B

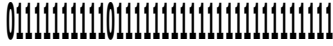
(Freshers only) (80 Marks Scheme)

VII. करणकारकमधिकृत्य टिप्पणीं लिखत ।

अथवा

बौद्धमतमनुसृत्य क्षणिकवादं विशदयत ।

10

DPA - 540 (SAN)

M.A. Previous Examination, July/August 2011

SANSKRIT

Directorate of Distance Education

Paper - IV : Special Alankara - I

a) Appayya Dixita's Kuvalayananda (Upama to Vyatireka)

b) Dhvanyaloka - 1- 2 Chapters only

c) Theories of Alankara and Riti

Time : 3 Hours

Max. Marks : 70+10

Instructions : 1) Students who have attended 30 Marks IA Scheme will have to answer for total of 70 Marks.

2) Students who have attended 20 Marks IA Scheme will have to answer for total of 80 Marks.

PART - A

(Freshers and Repeaters)

Part - B in compulsory for Fresher.

1. **kl cbioe*i4-1417**

3T214T

'7F- r²ti erdlTra4 ' fdqup |

10

2. **WMTftaTfirtM'ilq1uif41¹7 I**

10

a) 3-T444: I

b) triturrqi:

c) 91W: I

d) d¹-14|41-11 I

e) TsCW: I

f) arrfft: I

P.T.O.

3. sqk.ci

PREo-leici I

4. 7aEri _____NIT

a) Tiflpt: r iiii **ki**

b) TIFT ca Tilt '1 a'cr **t**

c) Pik,PiTalturrqq4rP

d) zr4rg: R1 Prdr _eiltii.-41oh(vichc-tr

e) (l41 VT4a T7q7)q R31 I

0 1-1-111TR WON:7dP4R~Creitrf: I

5. cbloqicii 3-Ft.7r4F444 ird^{l44} WRTTdY*7TIFT ATAZTd

312T1T

6. 34³ēewm rftteeitte4ici

a) _____ f4RT **1** Tird*.wor: I

b) |

c) 0241414:-IbLiriltgreffR• ftiTraA' I

d) - TITT4^{l44}3K+ I

Tr4 ç1 cJ 1 k1 1:

3T⁻ ḡzr*Tr4qrzii P Acebri): TrTi TrmrP44t, I

7. aTe~~4ffQ1~~vdurf ehic~~4-44frii~~o

a) 3TresfrTre'r4: 33' 1Tc1rr thriAlsfr I

1rtgr4r 3TRFOTT: T414 ta ftrr2rFerR II

b) iftrIcrTro'R 1*sFTT*

4414:*441141gq Rly,ii*m,

ei rI 57P44Tcrraff:

I RUH4I ^{l494}: I I

J cTieS'40i C'hr q '11

ciIdI: fl^t,fl^J I: Lief 4t%41^1-11-1- chl: FT: II

d) 764^1 O^am _ikl(kitqii,

^Rul q 7d4^3 ^1^141R:grp^ai_ i i ^fl. .

e) enc51k4<til _____(Act

4ket zi te^r^szA _^1 T II

PART — B
(Freshers only) (80 marks scheme)

aT^~*7rg4R^1:4TzW4 raloci

10

3.1117T

'A^~ iiA *9&:ffiFTgdI

